

Enstitüsü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri
Programı : Eğitim Yönetimi ve Planlaması
Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Didem ÖZDOĞAN
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans- Haziran 2023

ÖZET

OKUL MÜDÜRLERİNİN ELEŞTİREL LİDERLİK STİLİ İLE ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK VE ÖRGÜTSEL SINIZM DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Nilgün IŞIK

Bu çalışmada öğretmenlerin eleştirel liderlik stili algıları, örgütsel bağlılıkları ve örgütsel sinizm düzeyleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırmada ayrıca, öğretmenlerin eleştirel liderlik stili, örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm düzeylerinin cinsiyete, kadro durumuna ve okul kademesine göre farklılaşp farklılaşmadığı da araştırılmıştır. Bu araştırma ilişkisel tarama deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın verileri ilgili özellikleri ölçen ölçekler kullanılarak İstanbul ilinin Bağcılar ilçesinde farklı anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 376 öğretmenden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak; kişisel bilgi formu, Okul İdarecilerinin Eleştirel Liderlik Ölçeği, Örgütsel Sinizm Ölçeği ve Örgütsel Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları, öğretmenlerin eleştirel liderlik algısının onların örgütsel bağlılığını etkilediğini; eleştirel liderlik ölçeğinin toplam puanı ve alt boyutlarından gelişime odaklanma ve karar verme alt boyutunun çıkarıcı bağlılığın pozitif yönlü bir yordayıcısı olduğu, ölçeğinin toplam puanı ve alt boyutlarından eleştirel karar alma ve eylemler alt boyutunun zoraki bağlılığın negatif yönlü bir yordayıcısı olduğu ve ölçeğinin toplam puanı ve alt boyutlarından açık fikirlilik ve esneklik ve gelişime odaklanma ve karar verme alt boyutlarının ahlaki bağlılığın pozitif yönlü birer yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin eleştirel liderlik algısının onların örgütsel sinizmini etkilediği; eleştirel liderlik ölçeğinin toplam puanı ve alt boyutlarından açık fikirlilik ve esneklik alt boyutunun örgütsel sinizmin pozitif yönlü bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin eleştirel liderlik stilleri ölçeği toplam puanları ve dört alt boyutu puanlarının öğretmenlerin cinsiyetine ve kadro durumuna göre farklılaşmadığı, diğer taraftan ağırlıklı olarak anaokulu ve lise öğretmenleri lehine olmak üzere okul kademesine göre anlamlı biçimde farklılaştığı bulunmuştur. Öğretmenlerin çıkarıcı bağlılık, ahlaki bağlılık ve zoraki bağlılık puanlarının ağırlıklı olarak anaokulu ve lise öğretmenleri lehine olmak üzere okul kademesine göre ve ağırlıklı olarak ücretli öğretmenler lehine olmak üzere kadro durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Kadın öğretmenlerin örgütlerine çıkarıcı bağlılık düzeylerinin erkek öğretmenlerinkinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Örgütsel sinizmin öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılaşmadığı, diğer taraftan ağırlıklı olarak anaokulu öğretmenleri lehine olmak üzere okul kademesine

göre ve ağırlıklı olarak ücretli öğretmenler lehine olmak üzere kadro durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel liderlik, Örgütsel bağlılık, Örgütsel sinizm, Öğretmen, Eğitim.

University : Istanbul Kültür University
Institute : Institute of Graduate Studies
Department : Educational Sciences
Programme : Educational Management and Planning
Supervisor : Asst. Prof. Didem ÖZDOĞAN
Degree Awarded and Date : Master Thesis – Jun 2023

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL PRINCIPALS' CRITICAL LEADERSHIP STYLE AND TEACHERS' ORGANIZATIONAL COMMITMENT AND ORGANIZATIONAL CYNICISM

Nilgün IŞIK

In this study, the correlations among teachers' critical leadership style perceptions, organizational commitment and organizational cynicism levels were investigated. In the study, it was also investigated whether the critical leadership style, organizational commitment and organizational cynicism levels of teachers differ according to gender, staff status and school level. Relational screening model, one of the quantitative research methods, was used. The data were collected from 376 teachers working in different kindergartens, primary schools, secondary schools and high schools in Bağcılar district of

Istanbul province using the questionnaire technique. Personal information form, Critical Leadership Scale of School Administrators, Organizational Cynicism Scale and Organizational Commitment Scale were included in the questionnaire form. The findings showed that teachers' critical leadership perception affects their organizational commitment: The total score of the critical leadership scale and the sub-dimensions focusing on development and making decisions are a positive predictor of self-interested commitment. It has been determined that the total score of the scale and the sub-dimensions of critical decision making and actions are a negative predictor of forced commitment. It was concluded that the total score and sub-dimensions of the scale, open-mindedness and flexibility, and focus on development and decision-making are positive predictors of moral commitment. In addition, teachers' critical leadership perception affects their organizational cynicism; it was concluded that the total score of the critical leadership scale and the sub-dimensions of open-mindedness and flexibility are positive predictors of organizational cynicism. It was found that the total scores of the teachers' critical leadership styles scale and the scores of its four sub-dimensions did not differ according to the gender and staff status of the teachers, on the other hand, they differed significantly according to the school level, mainly in favor of kindergarten and high school teachers. It has been determined that the

teachers' self-interested commitment, moral commitment and forced commitment scores differ according to school level, predominantly in favor of kindergarten and high school teachers, and according to staff status, predominantly in favor of paid teachers. It was concluded that the level of self-interested commitment of female teachers to their organizations is higher than that of male teachers. It has been determined that organizational cynicism does not differ according to the gender of teachers, on the other hand, it differs according to school level, predominantly in favor of kindergarten teachers, and according to staff status, predominantly in favor of paid teachers.

Keywords: Critical leadership, Organizational commitment, Organizational cynicism, Teacher, Education.